

DECIZIE

15 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul – Svetlana Filincova

Judecători – Sveatoslav Moldovan, Dumitru Mardari

Iurie Bejenaru, Maria Ghervas

examinînd recursul declarat de către banca comercială „Energbank” societate pe acțiuni,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către banca comercială „Energbank” societatea pe acțiuni împotriva lui Veștiman Alexandru, Veștiman Valeriu, Veștiman Ecaterina și GȚ „Veștiman Alexandru Valeriu” privind încasarea datoriei la contractul de credit, exercitarea dreptului de gaj și evacuarea lui Veștiman Alexandru și a bunurilor lui din imobilul ipotecat,

împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 10 decembrie 2015, prin care a fost admis apelul declarat de către banca comercială „Energbank” societatea pe acțiuni, casată hotărîrea Judecătorei Leova din 25 mai 2015 și emisă o nouă hotărîre prin care s-a respins acțiunea înaintată de către banca comercială „Energbank” societatea pe acțiuni,

c o n s t a t ă:

La 14 ianuarie 2014 și la 23 ianuarie 2015, BC „Energbank” SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Veștiman Alexandru, Veștiman Valeriu, Veștiman Ecaterina și GȚ „Veștiman Alexandru Valeriu” privind încasarea datoriei la contractul de credit, exercitarea dreptului de gaj și evacuarea lui Veștiman Alexandru și a bunurilor lui din imobilul ipotecat.

În motivarea acțiunii a indicat că conform contractului de credit nr. 410-994 din 11 aprilie 2012 și anexa nr. 1 din 24 aprilie 2012, BC „Energbank” SA a acordat GȚ „Veștiman Alexandru Valeriu” un credit în sumă de 100 000 lei, cu termenul de rambursare la 31 decembrie 2012.

Mai indică că conform contractului de ipotecă nr. 1826 din 17 aprilie 2012, pentru asigurarea rambursării la timp a creditului (dobînzilor, penalităților), debitorul ipotecar Veștiman Alexandru a depus în ipotecă bunul imobil care-i aparține cu drept

de proprietate-teren pentru construcții cu suprafața de 0, 15 ha cu construcție(casă de locuit) cu suprafața 123, 5 m² , situată în s. Cupcui, r-ul Leova, cu nr. cadastrale 5725204.027 și 5725204.027.01, cu valoarea de ipotecă 120 000 lei.

Menționează că întru garantarea rambursării la timp a creditului, debitorul gajist Veștiman Alexandru a depus în gaj, bunul mobil-unitatea de transport de model „Ford Tranzit”, cu nr. de înmatriculare LVVV888, evaluat la prețul de gaj 48000 lei, în baza contractului de gaj din 17 aprilie 2012, la fel, debitorul gajist a depus în gaj, bunuri mobile și anume, universalitatea de bunuri mobile-mijloace bănești intrate și/sau care vor intra în conturile curente în valută națională și străină ale debitorului gajist, deschise în toate instituțiile bancare ale Republicii Moldova și universalitatea creanțelor bănești față de terți, în sumă totală de 100 000 lei.

Reclamantul afirmă că pîrîții Veștiman Alexandru, Veștiman Valeriu, Veștiman Ecaterina, conform contractelor de fidejusiune nr. 410-994a, nr. 410-994b și nr. 410-994c din 11 aprilie 2012, au garantat cu toată averea care le aparține rambursarea la timp a creditului acordat GȚ „Veștiman Alexandru Valeriu” și rambursarea dobînzii pentru utilizarea lui, dobînzii aferente majorate, penalităților, comisioanelor, a pagubelor în caz de nerambursare a creditului sau rambursare necorespunzătoare.

Invocă că la scadența termenilor fixate pentru achitarea tranșei creditului și a dobînzilor aferente, executarea nu a avut loc corespunzător cerințelor contractuale și respectiv cuantumul pretențiilor creditorul la data de 20 ianuarie 2015 constituie 18000 lei.

Reclamantul BC „Energbank” SA solicită încasarea din contul pîrîților a sumei de 18000 lei cu titlu de penalitate, cît și evacuarea lui Veștiman Alexandru și a bunurilor lui din imobilul ipotecat,

Prin hotărîrea Judecătoriei Leova din 25 mai 2015, a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea înaintată de către BC „Energbank” SA împotriva lui Veștiman Alexandru, Veștiman Valeriu, Veștiman Ecaterina și GȚ „Veștiman Alexandru Valeriu” privind încasarea datoriei la contractul de credit, exercitarea dreptului de gaj și evacuarea lui Veștiman Alexandru și a bunurilor lui din imobilul ipotecat.

Prin decizia Curții de Apel Cahul din 10 decembrie 2015, a fost admis apelul declarat de către BC „Energbank” SA, casată hotărîrea Judecătoriei Leova din 25 mai 2015 și emisă o nouă hotărîre prin care s-a respins acțiunea înaintată de către BC „Energbank” SA.

La 25 martie 2016, BC „Energbank” SA a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea cererii de recurs, casarea deciziei Curții de Apel Cahul din 10 decembrie 2015 și a hotărîrii Judecătoriei Leova din 25 mai 2015 cu emiterea unei noi hotărîri prin care să fie admisă acțiunea înaintată de către BC „Energbank” SA.

În motivarea cererii de recurs a invocat că hotărârile instanțelor judecătorești sunt ilegale și neîntemeiate, deoarece au fost emise cu aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept material și procedural.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către BC „Energbank” SA neîntemeiat și care urmează a fi respins, cu menținerea deciziei instanței de apel, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel.

Fiind investită cu examinarea pricinii în cauză, avînd ca obiect încasarea din contul pîrîților a sumei de 18000 lei cu titlu de penalitate, cît și evacuarea lui Veștiman Alexandru și a bunurilor lui din imobilul ipotecat, prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii înaintate de către BC „Energbank” SA.

Judecînd apelul declarat de către BC „Energbank” SA, instanța de apel a ajuns la concluzia admiterii apelului, casării hotărîrii Judecătoriei Leova din 25 mai 2015 și emiterii unei noi hotărîri prin s-a respins acțiunea înaintată de către BC „Energbank” SA.

Întru susținerea poziției sale, instanța de apel a reținut că penalitatea (numită dobîndă majorată) pentru întîrzierea plății la credit, prevăzută la pct. 7.2 din contractul de credit și penalitatea pentru întîrzierea plății dobînzii, prevăzută la pct. 7.3 din contractul de credit, au fost deja achitate de către debitorul GȚ „Veștiman Alexandru Valeriu”, iar, reclamantul a confirmat acest fapt și a renunțat la aceste pretenții prin cererea de modificare a cuantumului pretențiilor din 23 ianuarie 2015.

Colegiul examinînd legalitatea deciziei recurate prin prisma circumstanțelor cauzei și cadrului normativ aplicabil speței constată că decizia Curții de Apel Cahul din 10 decembrie 2015 este legală și întemeiată, din următoarele considerente.

Din materialele dosarului rezultă că la 11 aprilie 2012, între BC „Energbank” SA, în calitate de creditor și GȚ „Veștiman Alexandru Valeriu”, în calitate de debitor, a fost încheiat contractul de credit nr. 410-994, suma creditului fiind 100000 lei, cu termenul limită de rambursare, 31 decembrie 2012 (f.d. 58-60 vol. I).

Totodată, întru garantarea executării obligației asumate de către debitorul GȚ „Veștiman Alexandru Valeriu”, la 17 aprilie 2012, între BC „Energbank” SA, în calitate de creditor ipotecar și Veștiman Alexandru, în calitate de garant ipotecar, a fost încheiat un contract de ipotecă, obiectul căruia constituie bunul imobil terenul de construcții cu suprafața de 0, 15 ha, nr. cadastral 5725204027, cît și casa de locuit individuală cu suprafața 123, 5 m.p., nr. cadastral 572520402701 (f.d. 62-65 vol. I).

La fel, întru garantarea executării obligației enunțate, a mai fost încheiat contractul de gaj, între BC „Energbank” SA, în calitate de creditor gajist și Veștiman Alexandru Valeriu, în calitate de debitor gajist, obiectul contractului constituind

unitatea de transport model „Ford Tranzit”, anul fabricării 2000, nr. motorului YL33730, nr. înmatriculare LVVV888, evaluat la suma de 48000 lei(f.d. 66-72 vol. I), cât și contractul de gaj din 17 aprilie 2012, încheiat între aceleași părți, obiectul contractului constituind universalitatea de bunuri mobile, mijloace bănești intrate și/sau care vor intra în conturile curente în valuta națională și străină ale debitorului gajist, deschise în toate instituțiile bancare ale Republicii Moldova și universalitatea creanțelor bănești față de terți în sumă totală de 100000 lei(f.d. 69-71 vol. I).

Iar, prin contractele de fidejusiune din 11 aprilie 2012 cu nr. 410-994a, 410994-b și 410994-c, încheiate de către BC „Energbank” SA, în calitate de creditor și Veștiman Valeriu, Veștiman Ecaterina și Veștiman Alexandru, în calitate de fidejutori, prin care ultimii au garantat executarea obligațiilor asumate de către GȚ „Veștiman Alexandru Valeriu” prin contractul de credit enunțat(f.d. 73-75 vol. I).

Ulterior, la 15 iulie 2013, creditorul BC „Energbank” SA a notificat GȚ „Veștiman Alexandru Valeriu”, pe Veștiman Alexandru, Veștiman Valeriu, Veștiman Ecaterina prin care i-a informat că datoria totală conform calcului din 12 iulie 2013 constituie suma de 71044, 55 lei și a solicitat achitarea acesteia(f.d. 76-81 vol. I).

Potrivit calcului datoriei din 02 septembrie 2013, prezentat de către creditorul BC „Energbank” SA, suma totală a datoriei GȚ „Veștiman Alexandru Valeriu” constituia 72426, 15 lei.(f.d. 90 vol. I), iar, din calculul prezentat la 20 ianuarie 2015, de către BC „Energbank” SA, reiese că debitorul GȚ „Veștiman Alexandru Valeriu” a achitat integral suma creditului contractat, dobânzile, dobânda majorată, astfel suma datoriei rămase constituie 18000 lei cu titlu de penalitate, calculată conform pct. 7.6 din contractul de credit(f.d. 162-163 vol. I).

Astfel, la 23 ianuarie 2015, reclamantul BC „Energbank” SA a depus o cerere de modificare a cuantumului pretențiilor, micșorînd cuantumul pretențiilor de la suma înaintată inițial de 72426, 15 lei la suma de 18000 lei, care o solicită sub formă de penalitate.

Conform art. 624 alin. (1) Cod civil, clauza penală(penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun.

Conform art. 1236 alin. (1) Cod civil, prin contractul de credit bancar, o bancă(creditor) se obligă să pună la dispoziția unei persoane(debitor) o sumă de bani(credit), iar debitorul se obligă să restituie suma primită și să plătească dobînda și alte sume aferente prevăzute de contract.

Conform art. 1237 alin. Cod civil, părțile contractului de credit bancar pot conveni asupra unei dobînzi fixe sau flotante, iar, în cazul în care părțile au convenit asupra unei dobînzi flotante, mărimea acesteia poate fi modificată prin acordul

părților. Astfel, articolul în cauză reglementează procedura de modificare a mărimii dobânzii.

După cum reiese din pct. 7.2 din contractul de credit din 11 aprilie 2012, în caz de neexecutare de către debitor a obligațiilor sale de plată în termen și mărime deplină a creditului, banca încasează de la debitor plata dobânzii majorată cu 10 puncte în raport cu dobânda de bază, de la suma creditului întârziat, pentru fiecare zi de întârziere.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție examinând clauza contractuală indicată care stipulează dreptul creditorului la o dobândă majorată prin prisma prevederilor normelor legale citate, ajunge la concluzia că aceasta după natura sa constituie o penalitate în sensul art. 624 alin. (1) Cod civil, având scopul de a repara prejudiciul cauzat de către debitor pentru neexecutarea obligației și nu o dobândă în sensul art. 1237 Cod civil, care după natura sa reprezintă o remunerație cuvenită băncii pentru creditul acordat.

Deci, cu titlu de concluzie, instanța de recurs califică dobânda majorată indicată în contractul de credit ca fiind o penalitate în sensul art. 624 alin. (1) Cod civil.

La fel, conform pct. 7.3 din același contract, în caz de neexecutare de către debitor a obligațiilor sale de plată în termen și mărime deplină a dobânzii calculate, cuveni băncii pe acest contract, debitorul plătește băncii penalitate pentru fiecare zi de întârziere, în mărime de 0,05% de la suma întârziată, deci, această clauză contractuală prevede dreptul creditorului la o penalitate pentru întârzierea plății dobânzii.

Din materialele dosarului și anume, din cererea de reducere a cuantumului pretențiilor în acțiune, reiese că creditorul BC „Energbank” SA a renunțat la capătul de cerere privind încasarea dobânzii majorate (a penalității) și suma datoriei la dobânda aferentă (penalitate pentru întârzierea dobânzii) (f.d. 160-162 vol. I).

Conform pct. 7.6, în caz de neexecutare sau executare necorespunzătoare de către debitor a condițiilor prezentului contract, în afară de punctele 7.1, 7.2 și 7.3, debitorul plătește băncii penalitate în mărime de 0,1 % de la suma indicată la pct. 1.1 a prezentului contract, pentru fiecare zi de neexecutare sau executare necorespunzătoare a obligațiilor contractuale.

Cu trimitere la clauza contractuală susindicată, Colegiul reține că reclamantul nu a formulat careva pretenții prin prisma pct. 7.6 din contractul de credit.

În lumina celor relatate, Colegiul consideră întemeiate concluziile instanței de apel care a reținut că penalitatea (numită dobândă majorată) pentru întârzierea plății la credit, prevăzută la pct. 7.2 din contractul de credit și penalitatea pentru întârzierea plății dobânzii, prevăzută la pct. 7.3 din contractul de credit, au fost deja achitate de către debitorul GȚ „Veștiman Alexandru Valeriu”, iar, reclamantul a confirmat acest

fapt și a renunțat la aceste pretenții prin cererea de modificare a cuantumului pretențiilor din 23 ianuarie 2015.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră decizia instanței de apel ca fiind legală și întemeiată, emisă în rezultatul aprecierii corecte a tuturor probelor administrate în cauză în raport cu prevederile legii.

Astfel, din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că decizia instanței de apel este legală, iar argumentele invocate de către recurent sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) și alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către banca comercială „Energbank” societate pe acțiuni.

Se menține decizia Curții de Apel Cahul din 10 decembrie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către banca comercială „Energbank” societatea pe acțiuni împotriva lui Veștiman Alexandru, Veștiman Valeriu, Veștiman Ecaterina și GȚ „Veștiman Alexandru Valeriu” privind încasarea datoriei la contractul de credit, exercitarea dreptului de gaj și evacuarea lui Veștiman Alexandru și a bunurilor lui din imobilul ipotecat.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,

Judecătorul

Svetlana Filincova

Judecători

Sveatoslav Moldovan

Dumitru Mardari

Iurie Bejenaru

Maria Ghervas

